

Peter Nedergaard:

Erhvervs- og forskningspolitik:

Fra Pick-the-winner-til pick- the- problem

AC den 6. september 2011

Dagsorden

1. Hvad er erhvervs politik?
2. Sektorspecifik/selektiv erhvervs politik
4. Horizontal erhvervs politik

Hvad er erhvervspolitik?

1. dækker alt fra redning af enkeltvirksomheder til regionalpolitik
2. ikke enighed om én præcis definition
3. -sektorspecifik eller de rigtige rammer?
4. - selektiv eller horisontal erhvervspolitik?

Mål i erhvervspolitikken:

- fremme strukturændringer – større, færre, mere højteknologiske virksomheder
- fremme samarbejdet mellem virksomheder
- fremme innovation, forskning, teknologisk udvikling

Sigtet: bedre konkurrenceevne

Elementer i erhvervspolitikken

- sektorpolitik: oprindeligt rettet mod "gamle" industrier (stål, tekstiler), senere mod tidligere og nuværende højteknologi
 - F & U-stimulering i den prækompompetitive fase: telekommunikation, informationsteknologi
 - standarder: harmoniserede standarder med virksomhedsdeltagelse
 - handelspolitik: protektionisme og strategisk handelspolitik (Airbus)

Forskellige erhvervspolitiske traditioner

Frankrig:
Beskytte

Strukturel beskyttelse: standarder, offentlige
indkøb osv.:
Tyskland, Danmark

UK:
Ingen beskyttelse

Udviklingen af erhvervspolitikken i Europa

1960'erne/1970'erne: national champions/
statsejede virksomheder, målrettet
planlægning

1980'erne: skepsis overfor ovenstående,
privatisering,

1990'erne/2000'erne: ovenstående plus
vægt på teknologiske og
forskningsbetonede rammeprogrammer⁶

2000'erne: globaliseringen skaber en ny situation for erhvervspolitikken

1. Kina/Indien: anvender national champions med succes
2. Produktionsbaserede virksomheder forsvinder
3. Først set som en uanvendelig udvikling (vi skal blot leve af vidensvirksomheder)
4. Derefter set som problematiske: produktion og F & U hænger sammen
5. Hvordan løses dette problem uden tilbagevenden til en selektiv industripolitik?

Erhvervspolitikken er vendt tilbage

1. frygt for globaliseringens afindustrialisering
2. tab af produktionsarbejdspladser giver tab af innovation
3. vi kan ikke leve af den kreative klasse alene
4. gamle argumenter kommer tilbage: støtte og beskyttelse af strategiske industrier

Sektorspecifik erhvervspolitik I

- De fleste eksperter er tøvende med selektiv erhvervspolitik, selv om der er mange argumenter for:
 - **Markedsfejl, der kunne korrigeres:**
 - 1) stigende afkast p.g.a. store faste produktionsomkostninger og små variable omkostninger = risiko for oligopoler
 - – fx transport
 - Svar: nationalisering eller prisregulering

Sektorspecifik erhvervspolitik II

- 2) Strategisk konkurrence på internationale markeder
- Beskyttelse eller støtte til sektorer, som opererer på et internationalt oligopolistisk marked
- Strategisk handelspolitik: Boeing versus Airbus
- "Infant industry"-argumentet = forcere læringsprocessen
- Forsvare high tech-sektorer med store positive eksterne ekstanaliteter
- Støtte til national champions

Sektorspecifik erhvervspolitik III

- 3) Sektorer på retur:
- Hvis lønningerne er ufleksible og arbejdskraften svær at reallokere, kan det i teorien være rationelt at give statsstøtte på midlertidig basis.
- Faren er, at den bliver permanent.

Problemer med at implementere sektorspecifikke industripolitikker

1. Informationskravene er meget store ved intervention for at hindre markedsfejl – har man denne viden?
2. Strategisk industri/handelspolitik kan meget let udløse handelskrige
3. Stærke særinteresser "sætter" sig på de industripolitiske midler
4. Sektorer på retur har stærkere incitament til lobbyisme
5. Derfor ender selektiv industripolitik ofte med "picking the losers, not the winners"

Horisontale politikker I

- Foretrækkes af de fleste eksperter:
- Forskning & udvikling:
 1. F & U-fremmende politikker kan være forsøg på at løse generelle markedsfejl som underinvestering i F & U
 2. Patentsystemet er et forsøg på at løse dette problem vedr. manglende afkast på investering i F & U-aktiviteter

Horisontale politikker II

1. Markedsfejlene vedr. F & U forstærkes af potentielle fejl på kapitalmarkedet.
2. Asymmetrisk information gør det vanskeligt at vurdere værdien af virksomheders F & U-aktiviteter

Faren: Blot øgede skattefinansierede profitter

Horisontale politikker III

- Uddannelse:

1. Fare for underinvestering i uddannelse:

2. Virksomhederne utilbøjelige til at investere i uddannelse, når medarbejderne uden videre kan forlade virksomheden

3. Enkeltpersoner ofrer kun ressourcer på uddannelse, hvis der er et udviklet offentligt og privat jobmarked, som kan give dem jobs.

Horisontale politikker IV

- Regionalpolitikker:
- Regional udvikling kræver infrastruktur i form af:
 1. fysisk infrastruktur (veje, energi osv.) og
 2. human infrastruktur (udannet arb.kraft, udd.inst.)
- Nøglen i moderne vækstteorier

Konklusioner

1. Lav en horisontal erhvervspolitik – ingen favorisering af bestemte sektorer
 2. Lad emnet for den horisontale erhvervspolitik være et problem, som findes
- **Pick the problem!**